

Handläggare
Annika Risel
Telefon: 08-50833607**Till**
Utbildningsnämnden
2023-10-26

Anpassad grundskola

Remiss från stadsrevisionen, RVK 2022/119

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som sitt yttrande till stadsrevisionen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsrevisionen har remitterat rapporten ”Anpassad grundskola (Grundsärskola)” till utbildningsnämnden för yttrande.

Revisionskontorets samlade bedömning är att utbildningsnämnden i huvudsak säkerställer en undervisning i enlighet med skollagen och läroplanen för elever i anpassad grundskola. Granskningen visar att kunskapsuppdraget har implementerats i verksamheten.

Kompetensförsörjning och goda lärmiljöer är områden att vidareutveckla. En annan rekommendation är att utveckla analysen av elevernas kunskapsutveckling avseende samtliga elevgrupper inom anpassad grundskola.

Förvaltningen har under våren 2023 genomfört en kartläggning av behörigheten inom anpassad grundskola men ytterligare en kartläggning kommer att göras för att få ett mer tillförlitligt underlag. Kompetensutvecklingsinsatser genomförs utifrån detta och ytterligare planeras. Förutom den så kallade MIRA-modellen för att följa upp elevernas kunskapsutveckling kommer förvaltningen också titta på andra kompletterande verktyg för att kunna följa upp och analysera kunskapsutvecklingen både på individ-, grupp och förvaltningsnivå. Vidare kommer förvaltningen att intensifiera arbetet med att ta fram kvalitetskriterier för god lärmiljö i anpassad grundskola.

Utbildningsförvaltningen
GrundskoleavdelningenHantverkargatan 2F
Box 22049
104 22 Stockholm
Växel 08 508 33 000
Fax
registrator.utbildning@edu.stockholm.se
<https://start.stockholm/>

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som sitt yttrande till stadsrevisionen.

Bakgrund/Ärendet

Stadsrevisionen har remitterat rapporten ”Anpassad grundskola (grundsärskola)” till utbildningsnämnden för yttrande.

Revisionskontorets samlade bedömning är att utbildningsnämnden i huvudsak säkerställer en undervisning i enlighet med skollagen och läroplanen för elever i anpassad grundskola. Granskningen visar att kunskapsuppdraget har implementerats i verksamheten. I granskningen framkommer att stadens skolor strävar efter att undervisning ska planeras för att ge respektive elev, utifrån sina egna förutsättningar, möjligheter att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Detta är en viktig förutsättning för elevens kunskapsutveckling.

Revisionskontoret tar i rapporten upp att det är svårt att rekrytera behöriga lärare med speciallärarexamen med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning och elevassistenter med erfarenhet och kompetens inom skolformen. I dagsläget genomförs ingen dokumenterad kartläggning och analys av de olika yrkeskompetenserna inom skolformen. Utbildningsnämnden rekommenderas att ytterligare kartlägga och analysera behovet av behörigheter och kompetens inom stadens anpassade grundskolor, exempelvis avseende lärare med speciallärarexamen med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning och elevassistenter.

I rapporten tas upp att Stockholm stad de senaste åren har haft en betydande ökning av antalet elever i anpassad grundskola. Detta har medfört utmaningar för rektorer och lärare i att skapa optimala lärmiljöer. Revisionskontoret rekommenderar utbildningsnämnden att utveckla uppföljningen av lärmiljöer i det ordinarie systematiska kvalitetsarbetet.

Revisionen anser att utbildningsnämnden i huvudsak har ett systematiskt kvalitetsarbete som fångar upp de utmaningar som finns för kunskapsuppdraget. Dock lyfts det i rapporten fram att det finns ett behov att utveckla analysen avseende elevernas kunskapsutveckling i enlighet med Skolverkets allmänna råd. Granskningen visar även att det finns utvecklingsområden av uppföljningen av kunskapsuppdraget för att kunna göra en aggregerad analys och utvärdering. Revisionskontoret rekommenderar att utbildningsnämnden utvecklar analysen av elevernas kunskapsutveckling avseende samtliga elevgrupper inom anpassad grundskola.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 16 oktober 2023. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 18 oktober 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Anpassad grundskola är ett nytt prioriterat område i förvaltningens verksamhetsplan för 2023 med utgångspunkt i kunskapsuppdraget och det systematiska kvalitetsarbetet. Detta utvecklingsarbete pågår och fortsätter framöver.

Kartlägga och analysera behovet av behörigheter och kompetens inom anpassad grundskola

En förutsättning för god kvalitet och likvärdighet i anpassad grundskola är kompetensförsörjningen och möjligheten att skolor kan rekrytera personal och i synnerhet behörig personal för den anpassade grundskolan. Lagkravet om legitimerade lärare i anpassad grundskola, det vill säga lärare med speciallärarexamen med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning, är framskjutet till år 2028. Förvaltningen ska förstärka det målmedvetna arbetet med utgångspunkt i detta lagkrav.

Förvaltningen har genomfört en kartläggning av behörigheten i anpassad grundskola under våren 2023 men ytterligare en kartläggning kommer att göras med kompletterande statistik från Skolverket för att få ett mer tillförlitligt underlag. Denna kartläggning kommer i enlighet med förvaltningens kompetensförsörjningsplan att genomföras under planperioden, det vill säga någon gång 2024 -2026. Exakt vilka kompetensutvecklingsinsatser som ska genomföras under 2024 är ännu inte fastställt men utgångspunkten är de behov som har identifierats.

När det gäller att öka behörigheten i ämnen med låg ämnesbehörighet samt möta behovet av exempelvis speciallärare uppmanar förvaltningen lärare att läsa inom lärarlyftet för att utöka sin behörighet. Därtill kommer förvaltningen framöver att undersöka möjligheten att genomföra uppdragsutbildningar för speciallärare för att höja behörigheten i anpassad grundskola.

En viktig och förhållandevis stor personalgrupp i anpassad grundskola är elevassistenter. Förvaltningen avser att stärka kompetensen hos elevassistenter och barnskötare genom fortsatta kompetensutvecklingsinsatser, bland annat genom att erbjuda gymnasial yrkesutbildning till barnskötare och elevassistenter som saknar pedagogisk utbildning. Andra utbildningar som genomförs för elevassistenter i syfte att öka kunskapsnivån och skapa samsyn i

uppdraget är inom neuropsykiatriska funktionsvariationer, lågaffektivt bemötande och tydliggörande pedagogik för barnskötare och fritidsledare. För att öka likvärdigheten i skolorna ska förvaltningen fortsätta erbjuda kurser i svenska som andraspråk till bland annat barnskötare och elevassistenter.

Förvaltningen arbetar för att öka antalet förstelärare inom anpassad grundskola för ett förstärkt fokus på utveckling av undervisningskvaliteten.

Utveckla uppföljningen av lärmiljöer och utveckla analysen av elevernas kunskapsutveckling

Det är en utmaning för anpassad grundskola att på huvudmannanivå skapa en systematik gällande kunskapsuppföljningen hos elever som läser enligt den anpassade grundskolans ämnen och ämnesområden. Betyg kan endast ges till de elever som läser ämnen och begär betyg. Elevernas kognitiva förutsättningar skiljer sig stort åt och det är därför svårt att dra långtgående slutsatser utifrån resultaten och göra jämförelser över tid.

Förvaltningen har beslutat att tillämpa den så kallade MIRA-modellen för att följa upp elevernas kunskapsutveckling och måluppfyllelse i anpassad grundskola. Modellen syftar till att stödja skolornas möjlighet till analys och utvärdering av kunskapsutvecklingen som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. För att fördjupa förståelsen för tillämpningen av modellen har förvaltningen ändrat formen för utbildningen. Under våren har istället workshops genomförts för att på ett bättre sätt skapa förståelse genom praktiskt arbete och sådana workshops är även inplanerade framöver. För att nå ut brett är ambitionen att samtliga skolor ska delta på dessa.

Förvaltningen bedömer samtidigt att det finns ett behov av att komplettera MIRA-modellen för att också titta på andra verktyg för att kunna följa upp och analysera kunskapsutvecklingen både på individ-, grupp och förvaltningsnivå. Inom ramen för detta arbete ska förvaltningen även ta del av andra myndigheters material för en jämförande analys.

För att kunna följa upp och analysera kvaliteten i anpassad grundskola utgör en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet att utvärdera lärmiljön. Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet med att ta fram kvalitetskriterier för god lärmiljö i anpassad grundskola. Detta syftar både till att ange en inriktning för skolformen att arbeta mot och att få ett bättre och mer likvärdigt underlag för utvärdering och analys. Inför resultatdialogerna har förvaltningen sedan tidigare tagit fram ett underlag, en checklista,

som en del av det systematiska kvalitetsarbetet men detta kan utvecklas vidare. Förvaltningen avser att till våren 2024 påbörja en uppföljning av det som framkommer under höstens resultatdialoger både gällande lärmiljön och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från stadsrevisionen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som sitt yttrande till stadsrevisionen. Beslutet föreslås justeras omedelbart med anledning remissens svarstid.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Anpassad grundskola (Grundsärskola), nr 2023:2 – Rapport från stadsrevisionen, dnr: RVK 2022/119

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2023-10-17